

fórum života

Za dobrovoľný príspevok

ročník 12, 1/2015

Téma: O ORLOCH A DEŤOCH

viac na strane 3

www.25marec.sk

DEŇ POČATÉHO DIEŤAŤA

fórum života

**CHRÁNIME
NEVYLIAHNUTÉ
ORLY**

**CHRÁŇME AJ
NENARODENÉ
DETI!**

**SPOLOČENSKÁ HODNOTA VAJCA ORLA SKALNÉHO JE 4610 EUR.
JE ŽIVOT ORLA VZÁCNEJŠÍ AKO ĽUDSKÝ?**

OBSAH

AKTUÁLNE

O orloch a deťoch 3

KOMENTÁR

Poohliadnutie za referendum 8

Z DOMOVA

V oranžových vestách 11

TÉMA

Ráchelina vinica 12

Aby sme neoddelili dieťa od matky ... 16

PŮJ DO RÍMA

Na pápežove slová
nemožno zabudnúť 18

TÉMA

Traja biologickí rodičia 28

ZO ZAHRAŇIA

O ženách v Ríme 31

Tarabellova správa 33

Spravodajca občianskeho združenia Fórum života, evidenčné číslo: EV 2967/09. Vydáva: Fórum života, o. z., Heydukova 14, 811 08 Bratislava, IČO 31 815 839, www.forumzivota.sk. Tlač: Anna Buchtová Varínska tlačiareň/Elektro AB

Fórum života je občianske združenie fyzických a právnických osôb. Jeho cieľom je budovať spoločnosť, ktorá rešpektuje ľudský život vo všetkých jeho formách od počatia po prirodzenú smrť a podporuje rodinu ako optimálne miesto vzniku a rozvoja ľudského života.

Kontakt na redakciu: Heydukova 14, 811 08 Bratislava, e-mail: spravodajca@forumzivota.sk. Číslo 1/2015, vyšlo v marci 2015. Spravodajca o. z. Fórum života vychádza od decembra 2003 väčšinou štyrikrát ročne. Akékoľvek rozširovanie textov je povolené s podmienkou uvedenia zdroja.

Redakčná rada: Mária Demeterová, Marcela Dobešová, Marek Michalčík, Anna Verešová, Anna Záborská
Číslo redakčne pripravili: Mária Raučinová, Marcela Dobešová, Danka Jacečková, Marek Michalčík, Andrej Šteško

Grafika a DTP tlačenej podoby: Bofostudio
Dizajn novej podoby obálky: Mgr. art. Jozef Turlík
Texty neprešli jazykovou korektúrou.

Ďakujeme autorom, že poskytli texty a fotografie bez nároku na honorár. Fórum života 2015

Titulná strana:

Vizuál tohtoročnej kampane Deň počateho dieťaťa.

ÚVODNÍK

Milí priatelia kultúry života, pomaly nám odoznieva referendum a začíname vnímať jeho dosah na slovenskú spoločnosť. Napriek jasnému hlasu takmer milióna občanov za prirodzenú rodinu sa vláda rozhodla schváliť Stratégiu ochrany a podpory ľudských práv, ktorá dláždí cestu k registrovaným partnerstvám a rodovej výchove našich detí. Osobne to vnímam ako facu demokracii a zlyhanie právneho štátu.

Zápas okolo referenda a stratégie nás stál veľa síl. Ukázal nám súčasný stav spoločnosti, Cirkvi, politiky, médií. Poznať pravdu je dôležité, aby sme vedeli lepšie zacieliť naše úsilie. Keďže do Stratégie sa nepodarilo zahrnúť právo na život od počatia, zostáva nám naďalej drobná, poctivá práca na poli scitlivovania ľudí k nenarodeným. Osudy týchto detí totiž stále visia ako memento stupňa našej civilizácie, lebo vyspelosť spoločnosti sa meria podľa schopnosti brániť najslabších. Práve na ich nepriaznivú situáciu chceme opäť upozorniť kampaňou *25. marec – Deň počateho dieťaťa*. Tento rok je kampaň zameraná na porovnanie ochrany zvierat a ochrany nenarodených detí. Orol skalný je príklad živočicha, ktorého všetky vývinové štádiá sú zákonom ohodnotené na 4 610 eur. Zarážajúce je, že v tejto krajine vieme účinne chrániť orly žijúce na skalných úbočiach, ale nevieme adekvátne oceniť ľudské bytosti, ktoré žijú už tu medzi nami. Ak vláda, politici a médiá dlhodobo ignorujú tento problém, musíme to povedať my, občania: „Chráňme nevyiahnuté orly, ale chráňme aj nenarodené deti!“

Martin Gazdík,

koordinátor kampane Deň počateho dieťaťa

AKTUÁLNE

Tohtoročná kampaň: O orloch a deťoch

Tento rok sa koná 15. ročník našej kampane 25. marec – Deň počateho dieťaťa. Opäť chceme bielymi stužkami upriamiť celé Slovensko na potrebu ochrany tých najbezbrannejších, teda nenarodených detí. Voláme po zmene pomerov, po základnej spravodlivosti.

V čase, keď sa intenzívne debatuje o ľudských právach rôznych skupín, je to zvlášť aktuálne. Siahli sme však tentoraz po novej téme: porovnávame ochranu niektorých zvierat s ochranou nenarodených detí.

Dieťa je objekt, alebo subjekt?

Možno sa pýtať, prečo práve tieto dve skupiny. Zvieratá a deti pred narodením majú viac podobných znakov, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať. V oboch prípadoch ide o živé tvory, ktoré bývajú

vystavené vôli človeka, teda (dospelí) ľudia si určujú, ako budú s nimi zaobchádzať. Mnohé živočíchy, napríklad domáce zvieratá, sú až existenčne závislé od starostlivosti svojho pána. Podobne je na tom dieťa pred narodením vo vzťahu k svojej matke. Ďalšou podobnosťou je ich miesto v rodine. Konkrétne ide o skutočnosť, že v dnešnej dobe si veľa párov, ale aj slobodných ľudí zaobstaráva zvieratko, ktoré následne plní funkciu domáceho miláčika a spoločníka namiesto vlastného potomstva. Napokon porovnateľnejšie je ich postavenie z pohľadu nášho právneho poriadku. V dôsledku kontroverzného rozhodnutia Ústavného súdu SR z roku 2007 je nenarodené dieťa „iba“ objektívnou hodnotou, nie subjektom práva. To znamená, že zvieratá ani nenarodené deti nie sú nositeľmi práv, ale bývajú predmetom právnych vzťahov – napríklad pri prevzatí vyvoleného psa z útulku alebo pri rozhodnutí „ukončiť neželané tehotenstvo“.

Za zničenie orlieho vajca hrozí pokuta

Napriek týmto podobnostiam z hľadiska prístupu štátu majú viaceré zvieratá lepšie postavenie. Chránené živočíchy, ako už názov napovedá, požívajú

AKTUÁLNE

špeciálnu právnu ochranu. Tá siaha až do trestného zákona, pričom ten určuje pre páchatela, ktorý „usmrtí, zraní, chytí alebo premiestni chráneného živočícha“ trest odňatia slobody až na dva roky. Dostávame sa tak aj k orlovi skalnému, ktorý sa stal symbolom našej tohtoročnej kampane. Tento chránený vták je vskutku imponujúci tvor. Rozpätie jeho krídel dosahuje až dva metre a po orliakovi morskom je to druhý najväčší dravec na Slovensku. Hniezdi na vysokých skalných úbočiach, je možné ho zhladiť napríklad vo Vysokých i Nízkych Tatrách. Jeho početnosť sa odhaduje približne na 130 párov. Vzhľadom na to je zákonom patrične ocenený. Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v spojitosti s vyhláškou č. 24/2003 ustanovujú jeho spoločenskú hodnotu na 4 610 Eur. Táto hodnota sa nevzťahuje len na dospelé jedince, ale podľa vyjadrenia Ministerstva životného prostredia SR, ktoré sme obdržali, sa uvedená suma vzťahuje na všetky vývinové štádiá tohto druhu. Aj vajce so zárodkom orla vnútri má hodnotu 4 610 Eur. Pokuta za zničenie orlieho vajca môže ísť až do výšky 9 958 Eur v základnej sadzbe. Pre porovnanie, potrat na vlastnú žiadosť stojí rádomo tridsaťkrát menej. Vyvoláva to otázku, prečo si naša spoločnosť tak málo cení ľudský život. Naozaj sú pre nás orly vzácnejšie ako ľudské bytosti?

Pochopiteľne, ochrana orlov sama o sebe je legitímna. Neodohráva sa iba „na papieri“, ale uplatňuje sa aj v praxi. Prípady usmrtených orlov a vykradnutých hniezd vyšetrojú orgány činné v trestnom konaní a nastala aj situácia, keď bol istý český sokoliar u nás odsúdený na jeden rok nepodmienečne za vykradnutie orlieho

hniezda. Mimochodom, orlovi skalnému sa venuje viacero iniciatív a projektov. Vypracovávajú sa programy na jeho záchranu, projekty na stráženie jeho hniezd či správy o vtáčej kriminalite. Dokonca je možné si ho „adoptovať“. Ministerstvo životného prostredia hneď na úvodnej stránke obsahuje odkaz na sledovanie trasy orlice Aničky do Afriky a späť na Slovensko. Je zrejmé, že ochrane orlov sa venuje zvýšená pozornosť zo strany štátu, ako aj vďaka občianskemu sektoru. To je pozitívna správa.

Túžba mať dieťa, alebo túžba zbaviť sa dieťaťa

Tragická je však skutočnosť, že ľudský život pred narodením nie je ani zďaleka tak dobre právne chránený ako spomenutý orol skalný. Nenarodené dieťa nie je do konca dvanásteho týždňa tehotenstva de facto nijako chránené, ak sa jeho matka rozhodne ísť na potrat. V dôsledku toho podľa oficiálnych štatistík prichádza každý deň o život priemerne 29 detí. Do tohto počtu ešte nie sú zarátané zmarené počaté životy po užívaní hormonálnej antikoncepcie, „tabletky deň po“, po potratových tabletkách a zmarenia embryí pri metódach umelého oplodnenia. Sledujúc usmiate tváričky na bilbordoch platených

AKTUÁLNE

klínikami reprodukčného zdravia, ktoré sa chvália počtom nimi vyrobených detí, mám, žiaľ, pocit, že tento trend ešte stúpa. Na jednej strane sa prejavuje silná túžba po deťoch, na druhej zase túžba zbaviť sa vlastného dieťaťa. Škoda, že sa nám bariéru medzi týmito oboma túžbami stále nepodarilo preklenúť. Vďaka utajeným pôrodom sa síce za deväť rokov podarilo zachrániť už 238 detí, ale stále ide len o vedľajšiu alternatívu riešenia neželaného tehotenstva. Potrat stále ostáva najbežnejším riešením. Usmrtenie nechceného dieťaťa je v tomto štáte právne jednoduchšie ako usmrtenie nechceného domáceho zvieratka (ak je zdravé a je to stavovec). Zákon č. 39/2007 o veterinárnej starostlivosti totiž zakazuje usmrtiť zviera (stavovca) „bez primeraného dôvodu“. Primeraným

dôvodom je aj to, že zviera je nechcené, ale v tomto prípade je tu ustanovená podmienka – možno ho usmrtiť, až keď pre neho „nie je možné zabezpečiť náhradnú starostlivosť“. Nemohli by sme aspoň túto podmienku zaviesť aj pre nechcené ľudské bytosti? Veď v diskusiách pred referendumom sa vynáralo toľko otvorených náručí ochotných s láskou prijať dieťa do osobnej starostlivosti! Je známe, že počet párov

čakajúcich na adopciu mnohonásobne prevyšuje počet adoptovateľných detí. Týmto krokom by sa mohla prirodzeným spôsobom naplniť ona silná túžba po deťoch.

Ohrozené skupiny ľudí? Okrem nenarodených

Podarí sa to pri súčasnej vláde? Sotva. Jej ľudskoprávne priority sú totiž úplne iné. V Celoštátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv v SR, ktorú minulý mesiac vláda schválila, chýba akákoľvek zmienka o právach nenarodených detí, hoci sme to navrhli. Jednou z priorit Stratégie je pritom dosahovanie skutočnej rovnoprávnosti a dôstojného života pre všetky skupiny obyvateľstva. Osobitne sa tu vymenúvajú zraniteľné sociálne skupiny: sú nimi ženy, deti a mládež, ľudia so zdravotným postihnutím, ľudia ohrození chudobou a sociálnym vylúčením, ľudia z rómskych komunít, obeť násilia, zneužívania a trestných činov vrátane terorizmu, LGBTI osoby, seniori a seniorky, migranti a migrantky, cudzinci a cudzinky. Stratégia pritom tvrdí, že „ľudské práva sa vyvíjajú, tak ako sa vyvíja spoločnosť“, pričom „v demokratickej spoločnosti vždy smerujú dopredu, ...nie naspäť“.

Tieto slová skôr pripomínajú socialistické poučky o budovaní svetlých zajtrajškov. Kam chceme týmto vývojom ľudských práv dospieť, ak ignorujeme základné práva tej najzraniteľnejšej skupiny obyvateľstva? Ako môžeme hovoriť o posune vpred, ak ľudské práva nenarodených detí sú na bode mrazu? To ako keby sme chceli vyraziť autom dopredu, zaradovali vyššie rýchlostné stupne, ale mali zároveň zatiahnutú ručnú

AKTUÁLNE

brzdu. Opäť bude platiť rovnoprávnosť iba pre niektorých, takže slová o rovnosti a dôstojnosti pre všetkých sa nenaplnia. Nejde o to spochybňovať potrebu chrániť práva vymenovaných skupín, ak prichádza k ich porušovaniu. Ak dochádza k neoprávnenej diskriminácii nejakého človeka, zodpovedné orgány to majú napraviť. Je však neprípustné, aby v tomto ambicióznom programovom dokumente, ktorý sa usiluje obsahovať všetky ohrozené skupiny obyvateľstva, chýbali tí, ktorí sú najviac ohrození.

narodením, čo sa týka ich ochrany, naďalej ostávajú na úrovni zvierat, ba niekedy až zaostávajú. Keďže zodpovední ministri, tvorcovia a tvorkyne Stratégie tento stav odmietli zlepšiť, nastal čas, aby sa ozvali bežní ľudia a občiansky sektor. Vyjdime do ulíc s bielou stužkou na kabáte. Povedzme bez strachu, že požadujeme lepšiu ochranu ľudského života pred narodením. Kampaň Deň počatého dieťaťa nám dáva možnosť vyjadriť sa o živote pozitívne a kreatívne. Využime ju.

Hlas bielej stužky

Výsledná Stratégia ľudských práv ukazuje, koho práva budeme v najbližších rokoch dôslednejšie brániť. Deti pred

Martin Gazdík,

koordinátor kampane Deň počatého života

foto: archív Fóra života

Fórum života ďakuje mediálnym partnerom, ktorí podporili kampaň 25. marec - Deň počatého dieťaťa 2015

Katolícke
noviny

família

slovo

KONFERENCIA VYBER SI ŽIVOT

Médiá a ohrozenie ľudskej dôstojnosti

Medzinárodná konferencia Vyber si život, ktorú organizuje Áno pre život a Fórum života pod záštitou poslankyne EP Anny Záborskej a primátorky Rajeckých Teplíc Kataríny Hollej, sa zameriava na ľudskú dôstojnosť a jej prezentovanie v médiách, ako aj na vnímanie spätého vplyvu médií na ňu. Predchádzajúca konferencia sa venovala ľudským právam. Práve dôstojnosť človeka je najvyšším dôvodom na ochranu ľudských práv. V čom spočíva dôstojnosť, aké je jej vnímanie súčasnými médiami? Čo všetko môže nielen skresliť jej obraz v spoločnosti, ale zasiahnuť aj samotnú identitu a vnímanie seba? Aké sú riziká najnovších spôsobov komunikácie? Konferencia sa bude venovať situácii v zahraničí u nás, konfrontovať pomery, zameriava sa na osobitne ohrozené skupiny a na manipulatívne mediálne praktiky. Mimoriadne zaujímavými budú skúsenosti talianskeho saleziána pracujúceho s mládežou vo vzťahu k internetu a svedectvo českej pornoherčky o ponížení ženskej dôstojnosti a o návrate späť. Posledná časť konferencie sa dotkne marketingu, ekonomických parametrov a vovedie účastníkov do diskusie o potrebe a charaktere nového konzervatívneho denníka. Konferencia Vyber si život je jednou z nosných sprievodných akcií *Dňa počatého dieťaťa*.

Čas a miesto konania:

20. – 21. marec 2015,

Mestský úrad Rajecké Teplice

Program konferencie:

Piatok 20. marec 2015

14:30 – 16:00 Prezentácia

16:00 Otvorenie

- Manipulácia v komunikácii (Jozef Kováčik)
- Ochrana pred zneužitím mládeže v kyberpriestore (Don Ilario Rolle z Talianska)
- Legislatívna ochrana pred mediálnym zneužitím detí v európskom kontexte (Anna Záborská)

19:00 Slávnostný koncert

s odovzďovaním Ceny Antona

Neuwirtha za ochranu života

(vystúpi František Balun, sólista opery)

Sobota 21. marec 2015

09:00 Začiatok 2.dňa

- Závislosť od internetu medzi mladými ľuďmi na Slovensku (Juraj Holdoš)
- Dôstojnosť ženy a jej odraz v mediálnom priestore (Mária Raučinová)
- Osobné svedectvo bývalej pornoherčky (Johanka)

12:00 – 13:00 prestávka na obed

- Liberálna atmosféra v médiách na príklade referendového mediálneho diskurzu (Terézia Rončáková)
- Marketing, média a ekonomické hodnoty
- Konzervatívny denník – nová mediálna alternatíva (Imrich Gazda)

16:30 Záver konferencie

KOMENTÁR

Poohliadnutie za (ne)úspechom referenda

Referendom o rodine sa nič neskončilo. Práve naopak, všetko sa začína. Bolo by jednoduché zavrieť dvere a snažiť sa zabudnúť naň ako na „epizódu“ našej histórie. Tak by si to mnohí želali. Žiaľ aj z radov kresťanov a ešte viac z radov tých, ktorí od začiatku nepriali referendu ani Cirkvi. Barometer za 1,4 eura na osobu (výdavky na referendum v prepočte na jedného voliča) nám ukázal reálny stav spoločnosti. Bol to drahý špás?

Poznať pravdu je dôležité

Pravda je pre nás dôležitá - z hľadiska poznania, pre väčšiu pokoru a tiež pre nádej, ktorú, zdá sa, musíme oprieť o hlbšie korene ako doteraz. Aby sme sa

neopájali falošnou predstavou prevahy. Lebo priznajme si, že sme očakávali vyššie percentá. Čo všetko sme počas referenda spoznali a pochopili? V čase, keď sa zbierali petičné podpisy, bol už rozbehnutý proces okolo tvorby Stratégie ľudských práv. Referendum ju malo zastaviť. Referendum a Stratégia sú dve udalosti, ktoré nesporne spolu súvisia. Mnohí ľudia to nevedeli, netušili, alebo ani nechceli pripustiť. Informácie boli, samozrejme, blokované.

Čoho sa referendum netýkalo? Referendum neriešilo komplexnú otázku rodiny, a najmä nie jej sociálnej stránky. Malo však vymedziť, čo

KOMENTÁR

skutočne rodinou je. Čo možno považovať za základnú jednotku spoločnosti, ktorá by mala požívať úctu zo strany štátu a prednosť v politickom snažení. Rodina si naozaj vyžaduje osobitnú podpornú politiku. Argument o nefunkčnosti rodín nemôže viesť k tomu, aby sa rodinou nazývalo akékoľvek spoložitie. To by, naopak, úplne pomýlilo ľudí a rozložilo rodinu v jej základoch. A nevedlo by to ani k úsiliu zlepšiť postavenie rodín. Rodiny na Slovensku sú bezpochyby zranené. Takmer každý človek má skúsenosť zo svojho najbližšieho okolia o ranách a bolestiach v rodinných vzťahoch. Nevynímame ani katolícke rodiny, ktoré trpia viac, pretože vedia, ako by mali usporiadané vzťahy vyzerieť. Trpia rozbitím vlastných manželstiev alebo manželstiev svojich blízkych, voľným spoložitím svojich detí, synovcov, neterí, vnukov. V mnohých rodinách sa množia depresie, závislosti rôzneho druhu vrátane alkoholizmu. Muži sa nezriedka utiekajú k umelému sexuálnemu zážitku cez pornografické stránky, ženy podstupujú potraty a utešujú sa feministickou ponukou slobody voľby. Po prvom rozvoде prichádzajú ďalšie. Človeku chýba to, čo mu manželstvo nikdy nemôže dať: láska v absolútnej intenzite. Nezakrývajte si oči, že v katolíckych rodinách zlo neexistuje. Ibaže o tom menej hovoríme, mlčíme a trápime sa vo svojom vnútri. A deti si ten kameň bolesti a sklamania dospelých odnášajú. Preto tak priskoro dozrievajú a strácajú svoj nevinný úsmev. Nevydarené vzťahy v rodine nahrádzajú svojimi skorými sexuálnymi zážitkami.

Hľadajú to, čo ich rodičia: tiež lásku. Sen zapísaný v našej podstate od narodenia. Ten sen však nie je na vine. Na vine je netrpezlivá túžba vyplniť ho čo najľahšou cestou.

Prvá skupina: zranené rodiny

Táto krátka analýza sa pokúša vysvetliť, prečo ľudia, ktorí trpia problémami v rodine, nemali chuť ísť na referendum a zvelebovať rodinu. Pekné slová o ideáli rodiny ich zraňujú, lebo im pripomínajú vlastné zlyhania či zlyhania blízkych. Komu pomôže referendum v situácii, keď sú vzťahy nenávratne pretrhnuté? Po referende zostáva výzva, ako osloviť celú tú skupinu ľudí v neblahej situácii, aby sa stali úprimnými podporovateľmi rodiny a aby sa angažovali za jej zlepšenie. Zaiste, potrebujú sa v prvom rade vyliečiť, zbaviť sebaobviňovania či obviňovania partnerov, príbuzných, detí. Treba k nim pristupovať milosrdne, ale najmä ich presvedčiť, že angažovanie sa za harmonické vzťahy im pomôže nadobudnúť vnútornú rovnováhu a vedomie, že to, v čom zlyhali, sa stalo ich ranou, cez ktorú môže pôsobiť Boh. Ich svedectvá sa stanú hlbokými, plnými skúsenosti a presvedčivými. Takých ľudí potrebuje súčasnosť ako soľ. Žijú medzi zranenými, zakusujú ich osud a rozumejú im. Sú to najlepší peer evanjelizátori.

Druhá skupina: ľudia bojujúci o existenciu

Ďalšou skupinou, ktorá odmietla vyjadriť svoj názor v referende, boli ľudia zavalení existenčnými ekonomickými a sociálnymi problémami. Život ich tak tlačí k zemi, že ich nezaujímá, čo

KOMENTÁR

bude s ďalšou generáciou, pretože oni už dnes nemajú z čoho žiť. Zdieľam s nimi solidaritu, pretože som sama zažila sociálnu neistotu mne blízkej rodiny, jej náhly ekonomický prepad, stratu zamestnania živateľa rodiny, dlžoby na krku a uzol exekúcií, ktorý nebolo možné rozmotaf. Človek v takej situácii ostáva zaslepený a krátkozraký, obviňuje štát, politikov i svojich drahých. Všetky reči o lepšej budúcnosti sú pre neho smiešne. Má pred sebou jediná priepasť, ktorú preklenú iba peniaze. Ak mu referendum nepomôže konkrétnymi ponukami, nemá oň záujem. Skôr ho hnevá, že štát vynakladá zbytočné peniaze, ktoré by mu zachránili dôstojný život. Preto k ďalšej poreferendovej výzve sa pripája prevencia rozpadu rodín v situácii ekonomického kolapsu. Ponuka psychologickkej a právnej pomoci s prístupom bez odsudzovania a spoločnosti sprostredkujúce aspoň krátkodobé zamestnanie pre živateľov rodín. V tejto oblasti sú obrovské rezervy. Ukazuje sa, že v referendových otázkach predsa mohli byť niektoré kroky pomoci aspoň implicitne zahrnuté.

Tretia skupina: u ktorých Cirkev stratila autoritu

Tretia oblasť súvisiaca s referendom sa týka autority cirkevnej hierarchie, ktorá bola z minulosti naštrbená. Nesmieme sa báť pomenovať aj tieto skutočnosti. Nie je tajomstvom, že samotní kňazi neboli jednotní v podpore referenda. Nielen preto, že neverili v úspech prekročenia 50-percentnej hranice. Mnohí kňazi i laici sú stále

stigmatizovaní udalosťou okolo odvolania arcibiskupa Bezáka. Slovo biskupov prostredníctvom pastierskeho listu vnímajú kriticky. Aj to si vyžaduje dôkladné liečenie, lebo nedoriešený neuralgický bod a stav rozpoltenosti využívajú v argumentoch tí, ktorí spochybňujú jej legitimitu vstupovať do verejného života. Referendum nastavilo zrkadlo aj cirkevnej autorite. Hoci sa biskupi postavili od začiatku na stranu rodiny a proti agende, ktorá ju oslabuje, mnohí veriaci to vnímali z ich strany ako využitie príležitosti vydobýť si naspäť autoritu. Možno aj z protestu napokon nepodporili referendum.

Ostatní: tolerantní a odklonení

Nakoniec ostáva ešte veľká skupina tých, ktorí si svoju katolícku príslušnosť vysvetľujú po svojom. Tolerancia je pre nich primárna hodnota, za ktorú skrývajú svoj osobný odklon od učenia Cirkvi (ba až nevraživosť), alebo si ju zamieňajú za lásku k blížnemu, ktorá však bez pravdy je falošnou láskou. Možno sa po referende priblížiť tejto skupine? Treba priznať, že na to nevieme hneď odpovedať. Mnohé otázky po referende zostávajú visieť a nútia nás spätne analyzovať.

Sme však vďační, že referendum tieto otázky postavilo, že rozhýbalo ľahostajnosť ľudí, zapálilo dialógy v mnohých rodinách, medzi priateľmi, názorovými prúdmi. Polarizácia nie je na škodu, môže byť poháňajúcou silou. Spoločnosť v referende celkom určite zažila premenu.

Mária Raučínová

foto: www.tvnoviny.sk

Z DOMOVA

V oranžových vestách za kresťanov

Pred prezidentským palácom v Bratislave sa zhromažďilo asi tisíc ľudí, ktorí vyjadrili podporu prenasledovaným kresťanom vo svete. Symbolickým znakom bola oranžová vesta, ktorá mala pripomenúť oblečenie koptských kresťanov popravených v Líbyi radikálmi Islamského štátu. Na zhromaždení vystúpili bývalý minister zahraničných vzťahov Pavol Demeš, Ján Kerekréty z Evanjelickej aliancie, politici či politológovia. Účastníci vydali vyhlásenie, v ktorom vyzvali „predstavitelov Slovenskej republiky, Európskej únie a OSN, aby neodkladne vyvinuli intenzívne úsilie na zastavenie násilia a zabíjania kresťanov a iných náboženských menšín vo svete, najmä organizáciu „Islamský štát“, a aby konkrétne pomáhali obetiam násilia.“ Obrátili sa tiež na slovenskú vládu, aby poskytla azyl prenasledovaným, najmä rodinám nedávno popravených kresťanov. Zhromaždení sa presunuli k fontáne pred Prezidentským palácom,

ktorá má názov „Zem – planéta mieru“, aby položili sviečky na znak solidarity s prenasledovanými pre vieru. Podľa organizácie Pomoc Cirkvi v núdzi je náboženská sloboda na ústupe na celom svete, rovnako aj v západných krajinách, ktoré sú väčšinou alebo historicky kresťanské. Žiaľ, najprenasledovanejšou náboženskou skupinou zostávajú kresťania. Stav náboženskej slobody sa dlhodobo venuje aj medzinárodná nezisková organizácia Open Doors so sídlom v Holandsku. Podľa jej zistení je vo svete každý mesiac pre svoju vieru zabitých 322 kresťanov, zničených 214 kostolov a iných kresťanských zariadení a 722-krát dochádza k rôznym formám násilia voči kresťanom, napr. k bitkám, únosom, znásilneniam, zatknutiam a pod. V správe uvádza, že celosvetová úroveň prenasledovania stúpila ani nie pre rast násilia, ale skôr pre vzostup kultúrnej marginalizácie.

www.postoy.sk

foto: www.hlavnespravy.sk

TÉMA

Ráchelina vinica - služba trpiacim následkami potratu

V Diecéznom pastoračnom centre pre rodinu v Banskej Bystrici sa už niekoľko rokov venujeme problematike následkov potratu na osobu, ako aj na celú rodinu, a to v súvislosti s úmyselným i spontánnym potratom. Snažíme sa sprostredkovať emocionálne i duchovné uzdravenie, v súčasnosti najmä prostredníctvom duchovno-terapeutického programu Ráchelina vinica, ktorý ponúka odborný certifikovaný formát.

Muži pociťujú hnev, ženy pociťujú zradu

Venovať sa problematike spontánných potratov a ich dopadu na rodičov je o niečo jednoduchšie, pretože odpadá veľká ťarcha viny a hanby. Hoci matky spravidla majú tendenciu sa obviňovať a hľadať, čo urobili nesprávne. Ženy po spontánnom potrate trpia vnútorným zranením, cítia akúsi zradu, že stratili prísľub, ktorý dostali, a často majú i veľmi negatívne zážitky z necitlivého zaobchádzania v nemocnici. To im môže spôsobovať aj niekoľko rokov trvajúcu traumou. Muži väčšinou pociťujú hnev voči Bohu, niektorí nemajú silu prijať to. Tieto udalosti môžu mať veľmi nepriaznivý

vplyv na ich intimitu a na celkový manželský život, preto je prospešné, ak dostanú možnosť ich spracovať. Upokojujúco pôsobí najmä pomenovanie dieťaťa a vedomé odovzdanie dieťaťa Božiemu milosrdenstvu prostredníctvom spomienkového obradu.

Od chvíle potratu sa partnerský vzťah stal problémovým

U žien trpiacich postabortívnym syndrómom po umelom potrate máme možnosť pozorovať devastáciu osobnosti a rozklad partnerského vzťahu alebo aj fungujúcej rodiny. Súhlasom k zabitú nevinnej ľudskej bytosti si človek vysloví ortieľ duchovnej smrti sám nad sebou. Hriech zabíja. Láska, ktorá sa chce dávať, buduje. Toto nesprávne rozhodnutie, ktoré sa nedá zvrátiť, prináša so sebou i duševné problémy (niekedy až choroby), v ktorých sa človek zamotá do začarovaného kruhu. U niekoho je to niekoľkoročné potláčanie emócií – tvári sa, že sa nič nestalo a „problému“ sme sa ľahko zbavili. Podvedomie však pracuje a nebadane vyplavuje „jed“, ktorý sa hromadí, až kým dotýčnú osobu nezačne „dusiť“. Spravidla sa to prejavuje vyhýbaním sa pohľadu na tehotné, rozhovorom o bábätkách, návšteve gynekológa a podobne. U iných je vytriezvenie po onom zákroku rýchle a emocionálne výkyvy, nesústredenosť, nespavosť, nadmerná ostražitosť, závislosti sa objavujú hneď. Niektoré ženy popisujú nutkanie zabiť svoje žijúce dieťa alebo myšlienky

TÉMA

na samovraždu. Zlo plodí zlo. Je veľmi smutné pozorovať, ako potrat ovplyvňuje manželský alebo partnerský vzťah. Často narúša intimitu. Žena, ktorú manžel alebo partner donútil ísť na potrat, ho znenávidí a obviňuje ho, že ju a ich dieťa od toho nechránil. Istá pani popisovala, že 30 rokov neprehovorila s manželom o potrate, až do jeho smrti, ale od chvíle potratu ich vzťah bol problémový.

V obeti potratu narastá hnev

Muži cítia, že zlyhali. Ich mužnosť, ktorá sa prejavuje i ochranou svojej ženy a detí, bola podlomená. Obyčajne cítia hanbu, nesústredenosť, nespavosť, majú sklon k závislostiam. U niektorých mladých žien sme pozorovali zdravotné problémy alebo problémy s počatím. Stretli sme sa neraz aj s vtieravými myšlienkami pokračujúceho rastu potrateného dieťaťa v maternici – pani po potrate mala pocit, že dieťaťko sa vyvíja a kope. Pri každej „obeti potratu“ ide o rastúci a nespracovaný hnev, či už voči sebe, voči manželovi, mame alebo lekárovi, ktorý ju nútil ísť na potrat. Vieme, že hnev škodí predovšetkým osobe, ktorá sa hnevá. My chceme prostredníctvom Ráchelinej vinice pomôcť dotýčným osobám odpustiť. Odpustiť sebe, mužovi, lekárovi, mame a poprosiť o odpustenie Boha i potratené dieťa. Toto zmierenie je kľúčovým v procese uzdravenia. Pre matky potratených detí je najťažšie uveriť, že im Boh môže tento hriech odpustiť, a ešte ťažšie odpúšťajú sebe samým. (Zatiaľ sa nám však nestalo, žeby sa niekto počas víkendu k tomu nedopracoval.)

Ráchelina vinica necháva ochutnávať účastníkov z Božej dobroty cez rôzne maličkosti. To pomáha účastníkom uveriť, že napriek ich skutkom, Božia láska a milosrdenstvo má potenciál sa vliť aj do ich životov, lebo nemá hraníc.

Žena je pod tlakom strachu

Vidiac takéto osudy ľudí poznačených potratom cítim smútok i rozhorčenie pri výrokoch typu: „Žena má právo na potrat“, „má právo rozhodnúť o svojom tele“. Takto nastavená spoločnosť podsúva klamstvo ženám, ktoré sú v strese z neplánovaného tehotenstva. Hoci potrat je morálne neprípustný a nikdy s ním nemôžeme súhlasiť, sme si vedomí faktu, že mnoho žien podstúpilo potrat z donútenia, pod tlakom lekára, kvôli slabej informovanosti o alternatívach potratu, pod silným negatívnym vplyvom okolností. Podľa Vicki Thornovej (odborníčky na postabortívny syndróm v USA), žena, ktorá žiada o potrat, je pod tlakom a má strach. Pri strachu je aktivovaná tá časť mozgu, ktorá nás má viesť k prežitiu. Každý vystrašený koná tak, aby seba uchránil. Preto vtedy tehotná žena nemyslí na dieťa. Žena ani nemusí mať kapacitu morálne to chápať. Môže byť citovo otupená. Dôsledky svojho činu si uvedomuje až neskôr.

Riziká prenatalnej diagnostiky

Hoci príčin rozhodnutia absolvovať potrat môže byť viacero, rada by som poukázala na istú konkrétnu oblasť. Aj na základe mojich osobných skúseností s tehotenstvami som presvedčená, že náš systém prenatalnej diagnostiky

TÉMA

genetických poškodení poslal na smrť tisíce detí, z ktorých väčšina bola úplne zdravých. Tripple testy, ktoré vyjdú pozitívne a indikujú riziko vrodenej chyby, zbytočne traumatizujú tehotné ženy, pretože ich výsledky sa líšia z týždňa na týždeň a pri nesprávnom výpočte termínu je ukazovateľ mylný. Existuje množstvo prípadov, pri ktorých Tripple testy aj amniocentéza potvrdili vrodenú chybu, ale dieťa sa napriek tomu narodilo úplne zdravé. Kofké ženy vďaka týmto testom podľahli tlaku okolia alebo aj svojmu vlastnému strachu a ukončili život svojho – možno aj zdravého dieťaťa! Gynekológ sa spravidla nepýta tehotnej ženy, či si dá urobiť Tripple testy, robí sa to úplne automaticky, ba stretla som sa aj s nátlakom a nepochopením pri ich

odmietaní. Pri pozitívnych výsledkoch (indikujúcich poškodenie plodu) riešenie z jeho strany je len jedno – odporúčanie na potrat. Žena, ktorá odmieta potrat a chce prijať aj postihnuté dieťa, by predsa mala mať možnosť podpísať lekárovi vyhlásenie, že genetické testy nechce podstúpiť. Uchráni sa tým od traumatizujúceho tehotenstva. Preto si dovoľím apelovať na odborníkov a kompetentných, aby v tejto veci urobili potrebné opatrenia. Môžeme takto zachrániť množstvo bezbranných ľudských životov, manželských vzťahov a fungujúcich rodín, ktoré ináč budú zasiahnuté hrôzou potratu.

Mgr. Daniela Obšajnsníková,
koordinátorka projektu Ráchelina vinica
foto: www.pinkymckay.com

Odovzdanie nenarodených detí Bohu

Diecézne pastoračné centrum pre rodinu v Banskej Bystrici pozýva rodičov **spontánne potratených detí** na jednoduché stretnutie, ktorého súčasťou bude odovzdanie detí Božiemu

milosrdenstvu a sv. omša s úmyslom za uzdravenie rodiny z následkov potratu. Cieľom stretnutia je vyrovnanie sa so stratou dieťaťa a vzájomné povzbudenie.

18. apríla 2015

Diecézne pastoračné centrum pre rodinu
Kapitulská 21, Banská Bystrica
Info: rachel@rodinabb.sk tel. 0911 911 794
www.rachel.rodinabb.sk

Nádej po potrate

„Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň... Nik ňa neodsúdi?... Ani ja ňa neodsudzujem...“ (Jn 8,7-11)

„Čo je s mojím potrateným dieťaťom? Je možné dosiahnuť odpustenie, pokiaľ?“

Prijmi pozvanie na víkendový duchovno-terapeutický program

Ráchelina vinica

ktorý je určený príbuzným umelo potrateného dieťaťa. Súčasťou programu je odovzdanie nenarodených detí Bohu a zverenie do rúk Božieho milosrdenstva.

22.-24. mája 2015

v okolí Banskej Bystrice

Info: Diecézne pastoračné centrum pre rodinu

Kapitulská 21, B.Bystrica

rachel@rodinabb.sk, tel 0911 911 794

www.rachel.rodinabb.sk

MODLITBA

Modlime sa spoločne ruženec nenarodených

Nenarodený život je dnes v ustavičnom ohrození a je bezcitne ničeny. Cena za toto veľké zlo je veľká. Ruženec nenarodených je mocnou zbraňou v boji za ochranu života. Môžeme sa ním zapojiť do boja proti umelému potratu, ktorý predstavuje ukrutnosť voči Božiemu daru života a ktorý sa dá premôcť Božou milosťou a naším úsilím. Keď sa modlíme tento ruženec, bojujeme s vojnou v lone matiek, ktorá neustále ohrozuje pokoj a bezpečie v rodinách, v spoločnosti a vo svete. Zadržujeme spravodlivosť a zmiernujeme trest za prijatie tohto hriechu ľudstvom. Modlitbou môžeme vyprosiť, aby sa materstvo znovu pozdvihlo na čestné miesto a aby sa život bezmocných nenarodených v lone matiek chránil a ctil.

Modlitba ruženca nenarodených je rozšírená po celom svete. Modlíme sa ho už aj na Slovensku. Okrem iných osobností cirkevného života sa k ružencu nenarodených vyjadril aj írsky biskup Michael Russell, ktorý povedal:

„V súčasnosti vládne vo svete umelý potrat a ruženec má tvar sĺz s maličkými dieťatkami v ich vnútri. Keď sa modlíme na tomto mimoriadnom ruženci, naša pozornosť sa upriamuje na nenarodené deti, za ktoré sa pri ňom modlíme. Pripomína nám deti v lonách matiek, ktoré nemajú hlas. Sú Božími stvoreniami a žijú v nebezpečnosti zabíjania umelým potratom. Tento ruženec je ako všetky ružence

zbraňou proti diablu. Patrí k Cirkvi, je súčasťou života

veriacich pri porážke diabla. V tomto ruženci nenarodených nie je nič proti náuke Cirkvi, podporuje modlitbu za nenarodených a jasne vkladá do mysle modliaceho to, za čo sa modlí. Moc ruženca je jasne preukázaná a ruženec nenarodených si zasluhuje svoje uznanie. Schvaľujem tento ruženec nenarodených, pretože má mimoriadnu váhu v dnešnom svete v boji proti umelému potratu.“

(Dr. Michael Russell, 1920–2009, emeritný biskup Waterfordu a Lismoru)

Elena Lehocá

Ruženec si možno objednať na reginamediatrrix@gmail.com alebo telefonicky na 0903 324 426.

TÉMA

Pracujeme tak, aby sme neoddelili dieťa od matky

Svet nás, dospelých, je stále deťom veľa dlhý. Žiaľ, ani v 21. storočí nie sme schopní ochrániť dieťa. V našej spoločnosti, ale aj v iných európskych krajinách nevieme zabezpečiť ochranu života počatého dieťaťa, napriek tomu, že v právnych dokumentoch záväzných pre Slovensko je jasne vymedzené právo na život a jeho ochranu už pred narodením. Denne nedostane šancu na život v dôsledku vykonaného umelého potratu okolo 20 až 23 detí. A akoby nestačilo, po vzore Belgicka sa aj ďalšie európske krajiny pohrávajú s myšlienkou uzákoniť eutanáziu detí. Keď belgický parlament prijal veľkou väčšinou prelomový zákon o eutanázii, v niektorých našich médiách sa objavili titulky, akoby sme našli liek proti smrteľnej chorobe: „Deň D je tu! Belgicko schválilo eutanáziu pre deti“.

Najlepší záujem dieťaťa

Jedným zo závažných problémov je nedostatočná ochrana detí pred zanedbávaním, týraním a zneužívaním. To, čo dieťa potrebuje pre zdravý fyzický, psychický a emocionálny vývoj, nám hovoria odborníci z radov pediatrie, psychológie, psychiatrie. Na pôde Európskeho parlamentu sa však o deťoch veľa nehovorí. „Vieme mnohé fakty o prežívaní detí, ale my ich trvalo odmietame,“ povedal nemecký psychológ Dr. Wolfgang Bergmann na konferencii v Prahe v roku 2009. Na podujatí podporenom Európskou komisiou sa stretli významní odborníci z radov pedopsychológie

a pedopsychiatrie, ktorí hovorili o potrebách detí. Bolo to nevídané, lebo diskusie či konferencie k téme rodiny sa skôr týkajú zosúlaďovania rodinných a pracovných povinností rodičov, politiky zamestnanosti alebo rodinnej politiky, či ľudských práv (väčšinou dospelých). Poznáme napríklad v praxi realizáciu politiky zosúlaďovania rodinných a pracovných povinností žien. Ide v nej predovšetkým o inštitucionalizáciu detí do 3 a do 6 rokov počas pracovnej aktivity matiek, resp. rodičov. Na spomenutej konferencii sa však profesor Paul Kirchof vyjadril, že včasná výchova detí prostredníctvom inštitúcií vplyva na vznik depresii a porúch. Profesor Bergmann spomenul, že za posledných 10 rokov sa počet hyperaktívnych detí zvýšil stonásobne a profesor Mlčoch z Inštitútu ekonomických štúdií z Prahy zdôrazňoval, aby motivácia rýchleho príchodu matiek do práce nebola v rozpore s psychológiou vývinu dieťaťa. Tieto fakty jednoznačne ukazujú, že pri politike zamestnanosti určite nie je splnená zásada *Dohovoru o právach dieťaťa* „vždy a všade uplatňovať najlepší záujem dieťaťa“.

Žena, ktorej sa ponúkne pomoc, nepôjde na potrat

Osobitnú oblasť tvorí práca s tehotnými ženami v núdzi. Aké sú najčastejšie príčiny núdze? Môžu nimi byť odchod otca dieťaťa, zlé ekonomické podmienky, neexistencia širokej rodiny, viaceré patológie v rodine (násilie, závislosti ...). Z praxe môžem potvrdiť pravdivosť tézy,

TÉMA

že po niekoľkých mesiacoch tehotenstva sa psychológia matky takmer vždy zmení. Túžba po dieťati sa vyvíja a dozrieva. Podľa filozofa Michela Schooyansa nie všetci sme boli chcení, no niet pochyb o tom, že nás rodičia prijali. Neexistuje totiž kritérium, na základe ktorého by sa dalo určiť, či chcené dieťa bude šťastné, alebo či nechcené dieťa bude nešťastné. Tieto tézy podporujú štatistiky z našich interných dokumentov *Áno pre život*: Inštitút utajeného pôrodu využili tehotné ženy v 7 prípadoch (obdobie od 2005 do 2013). Najväčšími dôvodmi tohto ich rozhodnutia bol zlý zdravotný stav ženy alebo neexistencia rodiny či širšieho príbuzenstva. Do náhradnej rodičovskej starostlivosti bolo umiestnených 18 detí (obdobie od 1998 do 2013). Ide o necelých 5 % z celkového počtu detí, ktorým sme poskytli dočasné rezidenčné služby spolu s ich matkami. V drvivej väčšine bol dôvodom zlý zdravotný stav matky. Najdôležitejší záver však je, že väčšina žien, ktoré uvažovali využiť inštitút utajeného pôrodu, alebo ktoré by inak šli na umelý potrat, tak neurobili, pretože im bola poskytnutá podpora, konkrétna pomoc a výcvikom posilnené rodičovské zručnosti.

Ako udržať vzťah medzi rodičmi a deťmi

Cielená práca organizácie *Áno pre život* so ženami v krízovej životnej situácii prispieva najmä k udržaniu vzťahov medzi matkou a dieťaťom. No nielen organizácia, ale všetci – jednotlivci, komunity, štát i Cirkvi – musíme robiť všetko pre to, aby sme takýmto krízovým situáciám predchádzali. Dieťa určite patrí do rúk oboch rodičov, nielen

matky. Vidíme, aké náročné je plniť si rodičovské povinnosti osamelému rodičovi, ktorý musí splniť tie isté požiadavky na starostlivosť a výchovu detí ako obaja rodičia. Pre svoj zdravý fyzický, psychický i emocionálny vývoj dieťa potrebuje lásku a vzor oboch - otca i mamy. Tento dôležitý faktor je v súčasnosti silne spochybňovaný. Upozorňujú na to viacerí odborníci, medzi ktorých patrí aj psychiater a vysokoškolský pedagóg Alojz Rakús, ktorý zdôrazňuje dôležitosť vzoru muža a ženy pre dieťa. Jasne sa vymedzuje voči spochybňovaniu roly otca a matky pre dieťa, teda aj voči akémukoľvek experimentovaniu s duševným vývojom dieťaťa. I my, odborníci v sociálnej práci, musíme robiť všetko pre to, ak je to len trochu možné a neohrozujúce, aby manželia svojim rozchodom nezabúdali na rodičovské práva a povinnosti a aby jeden druhému neznemožňovali ich výkon. Preventívne programy, výchova k rodičovstvu a k manželstvu, nespochybňovanie dôležitosti inštitútu rodiny, včasná intervencia a odborná pomoc v manželskej kríze - to všetko sú nástroje na zabránenie vážnych patologických javov u detí. Slovensko by malo byť krajinou, ktorá bude vynakladať prvotné úsilie na udržanie vzťahov medzi rodičmi a deťmi. Iba deti a ich dobrá výchova môže zachrániť budúcnosť Európy.

Príspevok Anny Verešovej, riaditeľky Áno pre život na medzinárodnej konferencii Dieťa ako dar 25. - 26.9.2014 v Bratislave.

Text je krátený a upravený.

Celý príspevok vyšiel v zborníku konferencie.

PŮŤ DO RÍMA

Na pápežove slová nemožno zabudnúť

Fórum života zorganizovalo v dňoch 1. - 4. februára autobusovú púť do Ríma za rodiny. Jej cieľom bolo vyprosiť požehnanie pre slovenské rodiny, ako aj pre všetky aktivity na Slovensku týkajúce sa ochrany a podpory ľudského života a rodiny. Predsedníčka Fóra života Marcela Dobešová uviedla: „Chceme aj takto viditeľne odovzdať posolstvo Svätému Otcovi, že na Slovensku je silná skupina ľudí, ktorá chráni rodinu pre dobro celého Slovenska i Európy. Potrebujeme sa duchovne povzbudiť a posilniť, pretože nás tento rok čaká veľa práce a náročné udalosti na Slovensku ako je referendum o ochrane rodiny a Pochod za život.“

Ako pri každej správnej púti, jej priebeh bol neľahký. „Už na začiatku cesty autobusom nás sprevádzalo husté

sneženie s dažďom,“ spomenul vedúci púte Peter Dobeš. „Dokonca sme dostali na diaľnici defekt.“ Jediný, kto mal zážitok aj z tejto nepríjemnej situácie, bol 10-ročný Matúš. S napätím sledoval, ako talianski karabinieri riadili dopravu, okamžite prišla diaľničná služba a pomohla problém odstrániť.

Pútnici dorazili do Ríma v nedeľu ráno. Pred vystúpením z autobusu padali krúpy, čo bolo nezvyčajné v Ríme. Keď vystúpili z autobusu, prestalo pršať a vyšlo slnko. Podobne na Slovensku sa pred referendum strhlo obdobie nezvyčajných búrok a krupobitia v podobe obviňovaní, znevažovaní, ba dokonca i útokov na tých, ktorí iniciovali referendum za ochranu prirodzenej rodiny. Slnko, ktoré vyšlo v Ríme, bolo akousi

PŮJ DO RÍMA

nádejou, že aj na Slovensku v zápase o kultúru života vyjde slnko. Tridsaťtri vyslancov za život zo Slovenska zahŕňalo pútnikov od východu po západ všetkých generácií. Najstaršia pútnička mala 82 rokov. Autobus bol plný detí, mládeže, manželských párov, starších ľudí. Dvanásť pútnikov bolo gréckokatolíckeho vyznania, zúčastnili sa dokonca aj protestanti. Pri veľmi náročnom programe nikto neochorel, nikto sa nestratil, ba naopak, všetkých spájalo puto túžby, odvahy, radostná atmosféra, ale najmä nádej, že púť bude požehnaná a prinesie ovocie pre Slovensko.

Jadrom pobytu v Ríme boli sväté omše v štyroch pápežských bazilikách, ako aj v kaplnke Vatikánskeho rozhlasu. Okrem bazilík a chrámov pútnici absolvovali prehliadku antického Ríma z pohľadu prvých kresťanov. Navštívili Baziliku sv. Pavla za hradbami a pomodlili sa so Svätým Otcom modlitbu *Anjel Pána* na Svätopeterskom námestí. Prehliadka pokračovala aj ďalšie dni po trase: Anjelský hrad – Piazza Navona – Pantheon – Fontana di Trevi – Španielske schody. Nasledovala Bazilika sv. Jána v Lateráne a modlitba kľačiaci na Svätých schodoch. Štvoricu pápežských bazilík dopĺňala návšteva Baziliky Panny Márie Snežnej. Nechýbali ďalšie významné miesta: Chrám sv. Petra v Okovách, Kolosseum, Forum Romanum, Kapitol, Benátske námestie. V Bazilike sv. Klementa sa pútnici pomodlili pri hrobe sv. Cyrila a na dôvažok pridali ešte modlitby v Chráme Panny Márie na oltári nebies, kde zverili svoje deti Rímskemu Jezuliatku. Niektorí navštívili ešte hrob sv. Márie Goretti

v neďalekom meste Nettuno, Posledný deň patrilo prehliadke svetoznámych Vatikánskych múzeí, Sixtínskej kaplnke, Bazilike a Námestiu sv. Petra, kde sa v spomienkach a meditácii pútnici zastavili pri hrobe pápeža sv. Jána Pavla II. Vrcholným zážitkom celej púte bola účasť na generálnej audiencii Svätého Otca a následná audiencia u sekretára pre východné Cirkvi Mons. Cyrila Vasíla. Svoje úmysly, myšlienky a podnety z púte tlmočili za seba i v mene všetkých pútnikov manželia Dobešovi vo vysielaní Vatikánskeho rozhlasu.

Púť rodín v Ríme priniesla svoje osobitné ovocie v podobe povzbudivých slov Svätého Otca Františka na audiencii. Pútnici rozprestrelí svoje transparenty v slovenskej i anglickej verzii s nápismi: *Deti v tom majú jasno; Referendum 7. 2. 3xáno.* V zástupe návštevníkov sa vynímali tričká s nápisom: *Rodina je úžasná a výnimočná, lebo deti sú naša budúcnosť. Mama a tato navždy, nie je nič lepšie pre deti. Hrdí na rodinu.*

Na generálnej audiencii Svätý Otec František adresoval slová prítomným Slovákom, na ktoré nemožno zabudnúť a ktoré budú Slovensko aj naďalej sprevádzať: „Pozdravujem slovenských pútnikov a prostredníctvom nich chcem vyjadriť moju podporu Cirkvi na Slovensku, povzbudiac všetkých pokračovať v zápase na obranu rodiny, životodarnej bunky spoločnosti.“ Na tieto slová sa v zaplnenej Aule Pavla VI. ozval radostný aplauz prítomnej slovenskej skupiny.

Anna Božková (pútnička),

vyslaná redaktorka Rádia Lumen

foto: Grzegorz Galazka - www.galazka.deon.pl

PŮŤ DO RÍMA

Na stretnutí s arcibiskupom Mons. Cyrilom Vasilom, foto: M. Hudáček

Pútnici pri hrobe sv. Cyrila, foto: M. Hudáček

PŮŤ DO RÍMA

Aj pútnici za rodinu v tom mali jasno, foto: M. Hudáček

Manželia Dobešovci v štúdiu Vatikánskeho rozhlasu, foto: M. Lehocký

Z DOMOVA

Národný týždeň manželstva zviditeľnil jednotu v rozdielnosti

Zdalo sa, že tohoročný Národný týždeň manželstva bude v tieni referenda, no nebolo to tak. Mnoho manželstiev si spoločne i jednotlivo uvedomili hodnotu manželstva a venovali tomuto týždňu oveľa väčšiu pozornosť, ako sa prezentovalo v médiách. Objavil som medzi manželmi veľa párov, ktoré dostali od svojich detí pobytový darček a využili ho práve v tomto týždni. Iní sami pripravili jeden pre druhého malé prekvapenie v podobe každodennej „inej než obvykle“ pozornosti. Aj napriek menšej propagácii na celoslovenskej úrovni, na miestnych úrovniach bolo mnoho podujatí, ktoré prebiehali v širokej spolupráci. Napríklad do Častej chodili každý večer počas Národného týždňa manželstva porozprávať svoje svedectvo manželia z Bratislavy, ale aj z Rajca či od Trenčína a zas na iné miesta prichádzali manželia zo vzdialenejších miest. Počas týždňa sa odtajnilo, čo znamená jednota „on a ona v rozdielnosti“ – aj napriek tomu, že to všetci vedia, uskutočnili sa úplne nové

objavy. V tomto roku sa opäť „pochlapili“, ba vlastne „pomalženčili“ bratislavskí Ružinovčania. Zorganizovali si podujatia, ktoré im môžu mnohí závidieť. Či už to bol swingový tanečný večer alebo karnevalový večer so sprievodnými podujatiami. V Báhoni sa spojili so susednou Kaplnou a počas celého týždňa tam prebiehalo hľadanie rytiera a krásky. Vyvrcholilo to na Valentína detektívkou s hľadaním a objavovaním rozdielností. Podobné „pátrania“ sa uskutočnili aj v Nitre, v Hliníku nad Hronom a na východe Slovenska. V Prešove na voľnom večeri pre manželov sa dobre zorientovali a vyjadrovali jednotu v rozdielnosti. Zvláštnu službu robili manželia, ktorí sa na Valentína ponúkli pri besedách na Púti zaľúbených v Šaštine. V Trstenej zas pri hľadaní objavili štyri etapy manželstva: snívanie, vytriezvenie, objavovanie a prehlbovanie vzťahu. Záštitu nad podujatiami prevzali starostovia bez toho, aby sa zviditeľňovali.

Marián Valábek, SDB

Z facebooku otca Milana Lacha

„Čo je to láska?“ spýtal sa študent učiteľa. Učiteľ odpovedal: „Aby som ti mohol odpovedať na tvoju otázku, choď na pole s obilím, vyber si najkrajší a najväčší klások pšenice a vráť sa späť. No podmienka je, že cez pole môžeš prejsť iba raz a nemôžeš sa vrátiť späť na začiatok.“ Študent išiel na pole, prešiel prvý rad, uvidel krásny veľký klások, ale povedal si: „Pôjdem ďalej, možno nájdem ešte krajší.“ Išiel ďalej, uvidel ďalší krásny klások a opäť si povedal: „Ďalej možno nájdem ešte krajší a lepší.“ Keď prešiel viac než polovicu poľa, začal si uvedomovať, že klásky obilia nie sú také veľké, ako boli tamtie, ktoré videl na začiatku. Zistil, že premárnul šancu si ich vziať a veľmi to lutoval. Keď prešiel celé pole, vrátil sa za učiteľom s prázdnyimi rukami. Učiteľ mu povedal: „Toto je láska. Človek stále hľadá niečo lepšie a až keď je neskoro, zistí, že to, čo hľadal, je nenávratne preč.“ „A čo je potom manželstvo?“ spýtal sa študent. Učiteľ odpovedal: „Aby som ti mohol odpovedať na tvoju otázku, choď znova na pole s obilím, vyber si najväčší a najkrajší klások a vráť sa späť. Ale cez pole môžeš prejsť iba raz a nemôžeš sa vrátiť na začiatok.“ Študent išiel na pole, tentoraz sa však rozhodol, že si bude dávať pozor, aby nezopakoval predchádzajúcu chybu. Keď prišiel do stredu, vzal si jeden primeraný klások pšenice a s pocitom uspokojenia sa vrátil za učiteľom. Učiteľ mu povedal: „Áno, priniesol si to, čo som chcel. Moja odpoveď znie: Manželstvo je, keď v tom, čo si vyberieš, vidíš len to najkrajšie a zároveň veríš, že je to to najlepšie, čo si v živote získal.“

Z DOMOVA

Stretli sa gynekológovia a lektori prirodzených metód

V sobotu 28. februára sa z iniciatívy Subkomisie pre bioetiku TK KBS konalo v Diecéznom centre pre rodinu v Banskej Bystrici stretnutie kresťanských gynekológov zo Slovenska, lektorov prirodzených metód plánovania rodičovstva, niektorých kňazov a bioetikov.

Stretnutie prebehlo najprv spoločne, kde prítomných privítal Mons. Milan Chatur, košický eparcha a predseda Rady KBS pre rodinu. Potom nasledovalo predstavenie gynekológov prostredníctvom Mudr. Ivana Walenfelsa. Metódy prirodzeného plánovania rodičovstva predstavili zástupcovia jednotlivých metód. MUDr. František Orlovský predstavil Billingsovu metódu, manželia Predáčovci Symptotermálnu metódu, ktorú propaguje Liga pár páru a Ing. Ludmila Dydňanská predstavila Creightonský model. Účastníkom sa prihovoril aj prešovský pomocný biskup Mons. Milan Lach SJ, predseda Subkomisie pre bioetiku a Rady KBS pre pastoraáciu v zdravotníctve. Pripomenul prítomným, že „sme tu pre tých, ktorí chcú žiť čisto“. Don Marián Valábek, riaditeľ Centra pre rodinu Bratislavskej arcidiecézy zdôraznil, že odpustenie a milosť umožňujú návrat k prvotnej nevinnosti. Povzbudil všetkých k vytrvalosti. Priblížil priateľstvo a spoluprácu Karola Wotyly a Wandy Poltavskej, ktoré ich oboch viedlo k starosti o záchranu detí a k starostlivosť o rodiny.

ThLic. Marek Iskra, riaditeľ Diecézneho centra pre rodinu Banskobystrickej die-

cézy, vyzdvihol dôležitosť spolupráce kňazov v oblasti šírenia prirodzených metód ako metód, ktoré vedú k svätosti. Gynekológ Mudr. Ivan Walenfels potom priblížil špeciálny a prirodzený program na dosiahnutie počatia – NaPro technológiu.

V druhej časti stretnutia sa účastníci rozdelili do dvoch skupín. Jednu skupinu tvorili gynekológovia a ostatní lekári s Mons. Milanom Lachom a niektorými kňazmi a druhá skupina sa stretla s Mons. Milanom Chauturom. Tvorili je lektori prirodzených metód.

Gynekológovia i lekári sa na stretnutí vzájomne predstavili, informovali, povzbudili a rozobrali viaceré náročné situácie, s ktorými sa v praxi stretávajú. Lektori takisto analyzovali ťažkosti, s ktorými sa stretávajú. Hovorilo sa aj o tom, ako a kedy deťom začať hovoriť o sexualite na školách. Navrhlo sa, aby s týmito témami boli dostatočne oboznámení birmovanci. Cieľom stretnutia bolo hľadať riešenia, ako zefektívniť šírenie prirodzených metód a mať dostatočný počet individuálnych poradcov, ktorí by ženy viedli a pomáhali im správne si osvojiť metódu. Na záver sa obe skupiny stretli a v pléne zhrnuli prácu v skupinách. Určili prioritné oblasti riešenia a dohodli sa na pravidelných pracovných stretnutiach dvakrát ročne.

Anna Siekelová,

koordinátorka FŽ pre výchovu a vzdelávanie

ZO ZÁPISNÍKA

Zo zápisníka europoslankyne

Milí priatelia, čitatelia a čitateľky Fóra života, dovoľte mi, aj keď je už marec, zapriať Vám všetkým úspešný rok 2015. Nech je úspešný hlavne v ochrane

života a rodiny, v potvrdzovaní a ochrane našich hodnôt, ktoré sú isté aj v tomto neistom čase.

Od začiatku volebného mandátu, ku ktorému ste mi dali dôveru, sa udialo veľa. Viaceré dokumenty, ktoré sa týkali rodiny, boli v parlamente predmetom búrlivých debát. Iné správy, ako napríklad tie, ktoré pripravili Marc Tarabella, Pier Antonio Panzeri a Maria Noichl (všetko socialisti) priamo podporujú právo na potrat, snažiac sa členským štátom vnútiť Európsku úniu bez hodnôt a plnú konzumizmu v akejkolvek forme.

Niektorí moji kolegovia tým, že využívajú, ba až zneužívajú nezáväzné dokumenty Európskej únie, znásilňujú zmluvy a chcú meniť legislatívu, ktorá patrí podľa princípu subsidiarity do právomoci výlučne členských štátov. Verte mi, s viacerými poslancami z Chorvátska, Českej republiky či Nemecka sa snažíme oponovať, ale sme, žiaľ, v menšine, lebo ani z týchto krajín nebránia všetci to, čo nás definuje.

Hodnoty, ktoré chránime, sú predmetom útoku aj v niektorých členských štátoch EÚ. Najnovším príkladom je určite Veľká Británia,

ktorá schválila zákon dovoľujúci „deti s tromi rodičmi“. Ide v podstate o genetickú manipuláciu, ktorá nie je nič iné ako otvorenie dverí ku klonovaniu človeka, v čo tak veľmi dúfajú niektorí „čarodejníckovi učni“. V čase, keď sú peniaze považované za najvyššiu hodnotu, ako zámenka pre „dobrú vec“ slúžia najnezodpovednejšie pokusy. Títo „vedci“ vidia v ľudskej bytosti len tovar, ktorý môžu prispôbovať podľa svojho prania.

Ak nebudeme pozorní, deti „podľa výberu“ (farby očí, vlasov) sa budú objednávať jedným kliknutím na internete. To je dôvod, prečo musíme byť ostražití voči tomu, čo sa deje aj u nás na Slovensku a sledovať pozorne domácu legislatívu v oblasti ochrany života a rodiny.

Mám však aj dobrú správu. Viete, že som sa všemožne snažila o vytvorenie pracovnej skupiny na ochranu rodiny v EP. Napriek silnej opozícii sa to podarilo, a verím, že prispejem aj touto cestou k obrane nášho rodinného modelu a posilneniu solidarity medzi generáciami. Toto sú dve dôležité ohnivé, pomocou ktorých môžeme obnoviť vzťahy v našej spoločnosti.

Milí priatelia, vidiac to, čo sa deje okolo nás, ako sa doba vyvíja, vaša účasť je dôležitá ako už dávno nie. Chcem vás povzbudiť, znovu poďakovať za podporu a sľúbiť, že využijem všetku svoju energiu na ochranu a podporu hodnôt, ktorým veríme.

Anna Záborská, MEP

KONKRÉTNÁ POMOC

Zachráňme životy

Projekt konkrétnej pomoci matkám a ich deťom v núdzi má úspešne za sebou už šesť a pol roka fungovania. Od vzniku projektu sme pomohli **105 ženám** a narodilo sa **87 bábätiok**.

Darcovia prispeli sumou viac ako **218 000 eur**. Na pomoc ženám a na záchranu ich detí bolo poukázaných 100 % z darovanej sumy.

Alexis poradňa

Poradňa funguje vyše päť rokov a je jedinou svojho druhu na Slovensku. Novinkou poradne je jej osamostatnenie sa od Fóra života a vznik Poradne Alexis, n.o. Pre tento krok sme sa rozhodli najmä z dôvodu väčšej profesionalizácie našich aktivít. V správnej rade novej neziskovej organizácie sú zastúpení odborníci z radov lekárov, farmaceutov, psychológov a sociálnych pracovníkov. Čoraz väčšími sa ukazuje, aká potrebná je existencia poradne tohto druhu. Za rok 2014 sme celkovo riešili **156 prípadov (z toho 7 mužov)**, ktoré sa týkali nielen prípadov nečakaného tehotenstva, ale aj popotratového syndrómu, pri ktorom sme zaznamenali nárast prípadov.

V poradenstve pokračujeme aj v roku 2015. V priebehu prvých dvoch mesiacov sme riešili 23 prípadov a „narodili sa nám“ tri bábätká. Celkovo od začiatku projektu sme riešili viac ako 730 prípadov. Naďalej bojujeme s finančnými problémami, keďže podpora z grantových výziev je minimálna, resp. žiadna, napriek tomu, že pravidelne reagujeme na výzvy a podávame projekty.

Touto formou zo srdca ďakujeme všetkým individuálnym darcom, ktorí

nás podporujú. Ak máte záujem sa pridať, môžete nás podporiť na čísle účtu: **5063819577/0900** alebo cez darcovský portál *Ludia ľuďom* na: www.ludialudom.sk/vyzvy/2348. Osobitné „ďakujem“ patrí tým, ktorí finančne podporujú miniprojekt *Billbord Alexis*, ktorý je umiestnený od apríla 2014 oproti nemocnici na Kramároch v Bratislave.

*Zuzana Stohlová – Kiňová,
výkonná riaditeľka Alexis
foto: archív poradne Alexis*

Z DOMOVA

Čo nové v Áno pre život

Po 23 mesiacoch sme ukončili projekt zameraný na skvalitnenie poskytovaných sociálnych služieb pre rodiny s deťmi ohrozené sociálnym vylúčením. Projekt bol podporený v blokovom grante pre MVO v programe švajčiarsko-slovenskej spolupráce a boli ním priamo podporené sociálne služby a poradenstvo v Domove Gianni B. Molla. Pre našu organizáciu sa stal kľúčovým, keďže sme na začiatku roka 2013 netušili, ako finančne zvládneme ďalšie fungovanie domova.

V rámci projektu sa zrealizovalo viacero aktivít zameraných na prácu s deťmi a mládežou, rodinami a občanmi, ktorí sa ocitli v nepriaznivých životných situáciách: išlo o pravidelnú činnosť komunitného centra, poskytovanie filiálnej terapie pre matky s deťmi, voľnočasové aktivity detí s dobrovoľníkmi, aktivity zvyšujúce pracovné zručnosti matiek a iné. Mohli sme obnoviť aj vybavenie domova, ktorý je v prevádzke od roku 1998. V izbách sme vymenili podlahy, bezpečnostné vchodové dvere, okná na prízemí, sanitu v troch kúpeľniach, nábytok, posteľe, drobný inventár a kuchyňu.

Podporená bola aj naša každoročná kampaň „Domáce násilie ubližuje všetkým“, v rámci ktorej sme zrealizovali interaktívne prednášky pre stredoškolských študentov, ako aj verejnú diskusiu na tému „Sexuálne násilie – Ariadnina niť“, na ktorú prijali pozvanie známe odborníčky Slávka Karkošková z o.z. ASCEND, Jana Štúrová z Centra Nádej a Petra

Vitoušová z Býlyho kruhu bezpečí z Prahy. Všetkým pracoviskám ÚPSVR v rámci SR sme rozposlali informačné materiály o problematike domáceho násillia s informáciou o našej bezplatnej Linke pomoci. Zamestnanci organizácie absolvovali celý rad odborných akreditovaných výcvikov a zúčastnili sa na dvoch zahraničných pracovných stážach na preferovaných pracoviskách v Prahe: FOKUS Praha a Bílý kruh bezpečí. Tu je niekoľko kvantitatívnych výsledkov projektu:

- do terapeutických programov a tvorivých činností bolo zapojených 175 rodičov a detí;
- dobrovoľníci odpracovali 429 hodín;
- v Poradenskom centre poskytli bezplatné poradenstvo právnika, psychológa, špeciálneho pedagóga a sociálneho poradcu 1070 osobám;
- sociálni poradcovia poskytli prostredníctvom bezplatnej Linky pomoci 1268 konzultácií. Linka je k dispozícii ľuďom v kríze z celého územia Slovenska 24 hodín každý deň. Vďaka podpore spoločnosti Slovak Telecom sme mohli v roku 2013 zaviesť Linku pomoci aj pre volania z mobilných sietí.

Naša organizácia v súčasnosti prevádzkuje (okrem zariadenia núdzového bývania) tri chránené pracoviská a sociálnu firmu LABORE. Ich hlavným cieľom je zamestnávať sociálne znevýhodnené osoby (ide o 5 zdravotne znevýhodnených osôb a jednu sociálne znevýhodnenú osobu- vdovu so 4 deťmi, bývalú klientku domova).

Z DOMOVA

Zaostri na rodinu

Občianske združenie Zaostri na rodinu rozvíja niekoľko projektov:

portál www.zaostri.sk (tipy na výlety, advent s rodinou, rozborý rozprávok, biblické komentáre); iniciatívu Otcovia a synovia (viac na www.otcasy.sk); spoluorganizuje manželské a rodičovské večery; pripravuje a realizuje duchovné cvičenia (viac na www.duchovnecvicenia.sk).

Najbližšie pripravujeme v rámci projektu S chlapcom na ceste zrenia: Knihu pre chlapcov *Drakobijec - moja cesta*, v predaji už od 6. marca 2015. Príbeh drakobijca má za cieľ motivovať čitateľa (chlapca vo veku 9 - 13 rokov), aby slobodne vykročil na vlastnú cestu. Itinerár (inšpirácie „ako na to“) pre otcov je podkladom pre spoločné aktivity, rozhovory a vnútorné rozhodovanie chlapcov v ich osobnostnom raste. Dostupný je od 1. marca 2015 pre registrovaných členov na www.otcasy.sk.

Organizujeme stretnutia so skupinami aktívnych otcov na Slovensku: Hľadáme skupiny aktívnych otcov, ktorí sa usilujú iniciovať svojich synov k zrelej mužskosti, radi sa s nimi stretneme. Kontaktujte nás: otcasy@otcasy.sk.

V rámci projektu duchovné cvičenia: vydávame knihu (preklad z taliančiny) Alberto Maggi: *Príkaz na zabitie. Usmrtenie Krista podľa Jána*, preklad a komentár Jn 18-19. Pre edíciu Viera do vrecka pripravujeme ďalší text: *Matka a dcéra, kamarátky či konkurentky?* V minulosti sme v edícii VDV vydali: *Tresty vo výchove* (2012); *Bohatstvo rituálov v rodine* (2013); *Talenty a zdravé sebavedomie - ako na to?* (2014).

Postupne rozširujeme výrobu na chránenom pracovisku Remeselné dielne, ktoré sa venujú výrobe medovníkov. Priestory dielne prešli vďaka sponzorom rozsiahlou rekonštrukciou a prácu u nás našli aj noví zamestnanci. Výrobky z remeselnej dielne predávame verejnosti v ďalšom chránenom pracovisku Darčeky@káva v Rajeckých Tepliciach.

Celkové kvantitatívne výsledky neziskovej organizácie Áno pre život:

Počet klientov v Domove G. B. Molla od roku 1998 do konca roka 2014	697
z toho žien	297
z toho detí	400
Počet novonarodených (zachránených) detí od 1998 do 2014	57

Viac na www.anoprezivot.sk

Najdôležitejším ukazovateľom sú zachránené životy počatých detí a ochrana zdravia, v niektorých prípadoch aj života už narodených detí a takisto ich matiek.

Ďakujeme tým, ktorí nám pomáhajú pomáhať.

Zuzana Dobešová

foto: archív Áno pre život

Anastázia Strečková

TÉMA

DETI S TROMI BIOLOGICKÝMI RODIČMI

Mária Raučinová

Veľká Británia vstúpila 24. februára na tenký ľad. Snemovňa lordov definitívne schválila legalizáciu vytvárania detí s tromi biologickými rodičmi. Cieľ „pomôcť“ matkám, aby nerodili chybné deti, je naoko ušľachtilý. V skutočnosti ide o nezvratný zásah do genetického materiálu, ktorý sa bude prenášať do ďalších generácií. Mainstreamové médiá sa tešili z nového vedeckého objavu, ktorý sa zrodil v anglickom meste Newcastl. Britská vláda novú techniku splodenia detí nazvala „svetlom v tuneli“. europoslanec Miroslav Mikolášik zas „nebezpečnou hrou, pri ktorej sa bagatelizuje zásah do ľudského genómu na neškodnú mitochondriálnu výmenu, čím sa otvárajú dvere ľudskému genetickému inžinierstvu“. Poslanec Mikolášik pred hlasovaním písomne vyzval britského

premiéra Davida Camerona, aby zastavil proces prijatia zákona. Jeho výzvu podporilo 50 europoslancov.

Nezvratný proces genetickej modifikácie ľudského rodu

Diskusie a námietky okolo tohto zákona sa do slovenských médií nedostali. O čo ide pri tejto technológii? V Británii sa ročne narodí 123 detí s genetickou poruchou prenášanou od matky v dôsledku mutácie v genetickom materiáli mitochondrií (mtDNA). Mitochondrie sú malé útvary v bunke mimo jadra, ktoré sa podieľajú na získavaní energie a na ďalších významných funkciách. Ich poškodenie spôsobuje poruchy v mozgu, srdci, svaloch a vážne až fatálne ochorenia. Mitochondriálna DNA sa prenáša na potomka cez matku. Nová technika

TÉMA

využíva mitochondriálny genetický materiál od úplne cudzej darkyne, aby sa vyhla poškodenej DNA matky. Splodené dieťa tak obsahuje genetický materiál z jadra matky, z jadra otca a z mitochondrií darkyne. Ide len o malé množstvo mitochondriálnej DNA, no vieme, že v genetike nie je určujúcou kvantita. Nový genetický materiál sa ďalšou reprodukciou definitívne inkorporuje do nasledujúcich generácií.

Embryá použité na pokusy

Proces genetickej modifikácie sa deje dvoma postupmi. Prvý, tzv. pronukleárny postup si vyžaduje najprv umelé oplodnenie vajíčka chorej matky a umelé oplodnenie vajíčka darkyne. Pracuje sa ďalej s dvoma jednoduchými embryami. Z jedného sa vyberie jadro a zvyšok s chorými mitochondriami sa zničí. Toto jadro sa preniesie do druhého embrya, kde sa predtým odstránilo jadro. Jadrová DNA z jedného embrya a mitochondriálna DNA z druhého embrya vytvorí genetický materiál novoskonštruovaného embrya, ktoré sa implantuje do maternice matky, aby pokračovalo vo vývoji. Pri tejto metóde dochádza k zabitiu počatých embryí. Druhá procedúra pracuje s vajíčkami matky a darkyne. Z matkinho vajíčka sa izoluje jadro, zvyšok bunky aj s chorými mitochondriami sa zničí. Toto jadro sa preniesie do vajíčka darkyne, z ktorého bolo vopred odstránené jadro. Takto zmiešané vajíčko s genetickým materiálom od dvoch žien sa oplodní a implantuje do tela matky, aby sa plod vyvíjal. Pochopiteľne, že pri procedúre umelého oplodnenia aj pri implantovaní, ak majú prebehnúť zdarne, je nutné

použiť viaceré oplodnené bunky (embryá), z ktorých sa iba jedno uchyťí.

Námietky a argumenty

Aké sú najčastejšie námietky a argumenty proti novej technológii? Uvedené sú v súhrnnej správe z korešpondencie medzi zainteresovanými odborníkmi, výskumnými tímami a etickými komisiami¹:

1. Hoci je podiel mitochondriálnej DNA v celkovom genetickom materiáli bunky malý (do 1%), má dostatočnú schopnosť vyvolať ochorenie, preto môže podstatne a nevypočítateľne zmeniť genetiku v dieťati aj darkyňa. Rodičia tak nebudú mať dieťa podľa ich genetiky, ale podľa anonymnej darkyne.
2. V skutočnosti nejde o liečbu genetickej prenosných ochorení, lebo liečiť možno iba narodeného (počatého) človeka, ale o zmenu, vylepšenie genetického materiálu pre tvorbu nových ľudí. Je to eugenika.
3. Iba 15 % všetkých mitochondriálnych porúch je zapríčinených mitochondriálnou DNA. Ostatné poruchy sa dajú diagnostikovať až po narodení. Nie je pravda, že by nová technika úplne zabránila poruchám mitochondrií.
4. Metodika si vyžaduje obrovské množstvo vajíčok od darkyň. Tie podstupujú proces hormonálnej stimulácie vaječníc, čím sa dostávajú do rizika vážnych následkov (ovariálneho hyperstimulačného syndrómu). Neexistujú definitívne štatistiky,

TÉMA

- koľko daryň skončilo v nemocnici s diagnózou OHSS.
5. Pri pronukleárnej metóde sa zničia dve embryá, aby vzniklo tretie.
 6. Deti, ktoré sa narodila z genetického materiálu troch rodičov, by mali byť o tom informované. Majú právo poznať svoju identitu. Podmienka anonymity daryne to narušuje.
 7. Technika je do značnej miery podobná klonovaniu, čo by mohlo viesť k zvýšenému záujmu o klonovanie človeka (ktoré je doteraz zakázané).
 8. Zmeny v ľudskom génóme môžu viesť k ovplyvneniu budúcich generácií nepredvídateľným smerom.
 9. Narušenie úzkej väzby medzi génmi jadra a mitochondrií môže negatívne ovplyvniť zdravie budúceho potomka. Väčšina proteínov potrebných pri mitochondriálnom metabolizme je totiž kódovaná jadrovou DNA.
 10. Neexistujú štúdie, ktoré by ďalej sledovali vývin detí počatých novou technikou v USA, lebo americká lieková agentúra (FDA) túto techniku v roku 1967 zakázala. Nevieme, koľké z počatých detí boli potratené, alebo sa narodili s abnormalitami. Riaditeľ FDA Daniel Salomon vyhlásil, že je „neuveriteľné, ako málo faktov máme, aby sme túto techniku podporili“.
 11. Genetická modifikácia prednostne zasiahne ženskú pohlavnú vetvu, keďže sa šíri cez mitochondrie v línii matky.
 12. Nová technika sa má striktne použiť na prevenciu mitochondriálnych genetických mutácií, avšak Soukhrat Mitalipov, jeden z objaviteľov metódy, vyhlásil vo februári 2014 pre časopis Science, že metóda mitochondriálnej modifikácie je vhodná aj na liečbu neplodnosti z dôvodu vysokého veku rodičky. Kým mitochondriálne choroby sú veľmi zriedkavé, neplodnosť z dôvodu vyššieho veku sa vyskytuje často, čo môže byť dôvodom komerčného využívania metodiky.
 13. Profesor Justin C St. John z Austrálie pri pokusoch na myšiach zistil, že bunkové línie s odlišným mitochondriálnym genetickým pozadím sa vyvíjali rozdielne. Dodal, že musíme mať istotu, že pri bunkovom prenose nedôjde ku kontaminácii defektnou mitochondriálnou DNA, v opačnom prípade bude znovu dieťa poškodené.
 14. Väčšina mitochondriálnych ochorení je zapríčinených jadrovou DNA, nie mitochondriálnou. Existuje dostatok iných metód na prevenciu a liečbu mitochondriálnych ochorení, do ktorých možno investovať.
- Ako zásadné argumenty proti použitiu novej techniky pri tvorbe dieťaťa s tromi rodičmi zostávajú skutočnosti, že ide o zásah do genetického materiálu, ktorý nepredvídateľne ovplyvní ďalšie generácie a že sa pri procedúrach ničia ľudské embryá. Okrem toho nová metodika podporí obchod so ženskými vajíčkami a potlačí práva dieťaťa pravdivo poznať svoju identitu.

Ilustračné foto: thescience.co.in

1 Mitochondrial donation. Correspondence received relating to the evidence hearing on 22 October 2014.

ZO ZAHRANIČIA

Ženy medzi rovnakosťou a rozdielnosťou

„Ženy sa nemajú viac cítiť hosťami, ale plne účastnými na spoločenskom a cirkevnom živote.“ Túto myšlienku vyslovil pápež František na stretnutí s členmi Pápežskej rady pre kultúru, ktorých prijal na audiencii v závere plenárneho zasadania od 4. do 7. februára na tému „*Ženské kultúry: medzi rovnakosťou a rozdielnosťou*“. Na zasadnutí sa pápežská rada venovala postaveniu žien v kultúrach z pohľadu kultúrnej antropológie a sociologickej analýzy s ohľadom na reciprocitu, komplementárnosť a rozličnosť. Viaceré prednášateľky hovorili o ženských charakteristikách v spojitosti s darovaním života, o hodnote ženského tela a problémoch spojených s jeho

komercializáciou či s násilím. O žene sa hovorilo aj v súvislosti so spôsobom účasti ženy na živote Cirkvi.

Svätému Otcovi na tejto téme záleží

Ako povedal Svätý Otec v príhovore, na tejto téme mu veľmi záleží. „Ide o skúmanie nových kritérií a podmienok na to, aby sa ženy necítili viac hosťami, ale naplno účastníčkami v rôznych oblastiach spoločenského a cirkevného života. Hovorím to pastierom kresťanských komunit, ktorí tu zastupujú univerzálnu cirkev, ale tiež laičkám a laikom rôzne zaangażovaným v oblasti kultúry, školstva, ekonomiky, politiky, sveta práce, v rodinách, v náboženských

ZO ZAHRANIČIA

inštitúciách.“ Svätý Otec sa vyjadril k téme hľadania rovnováhy medzi rovnosťou a rozdielnosťou. „Ale takej rovnováhy, ktorá je harmonická, nie iba vyvážená. K tomuto aspektu sa nemá pristupovať ideologicky, pretože ideologická optika bráni tomu, aby sme dobre videli realitu. Rovnosť a odlišnosť žien rovnako ako mužov – sa vnímajú lepšie v perspektíve «s», teda v perspektíve vzťahu, než v perspektíve «proti». Už pred nejakým časom sme nechali za chrbtom, aspoň v západných spoločnostiach, model sociálnej podriadenosti ženy mužovi, stáročný model, ktorý však nikdy nevyčerpал všetky svoje negatívne účinky. Prekonali sme tiež druhý model, model čírej a jednoduchšej rovnosti (parity), aplikovanej mechanicky, model absolútnej rovnakosti. Takto sa vytvorila nová paradigma: reciprocita v rovnosti a v odlišnosti. Vzťah muž-žena by preto mal vyjadrovať, že obaja sú nepostrádateľní tým, čo vlastnia, áno, tou istou prirodzenosťou, ale s vlastnými modalitami. Navzájom jeden druhého potrebujú, aby bola dosiahnutá ozajstná plnosť osoby.“

Ženy stelesňujú nežnú tvár Boha

Druhá otázka – „Plodnosť ako symbolický kód“ podľa slov Svätého Otca výrazne „poukazuje na všetky matky a rozširuje obzor na odovzdávanie a ochranu života, neobmedzujúci sa len na biologickú sféru, ktorú by sme mohli zhrnúť do štyroch slovies: túžiť, priviesť na svet, ujať sa starostlivosti, nechať ísť“. V tomto kontexte pápež vyzdvihol prínos mnohých žien, ktoré pracujú v rodine, v oblasti vzdelávania vo viere,

v pastoračnej činnosti, vo výchove, ale aj v sociálnej, kultúrnej a ekonomickej sfére. „Vy ženy viete stelesňovať nežnú tvár Boha, jeho milosrdenstvo, ktoré sa premieta do ochoty skôr darovať čas ako vyhradzovať si priestor, skôr prijať než odmietnuť. V tomto zmysle sa mi páči opisovať ženský rozmer Cirkvi ako materské lono, ktoré regeneruje život.“

Ženy hľadajú účasť v Cirkvi

V treťom bode nazvanom „Ženské telo medzi kultúrou a biológiou“ Svätý Otec pripomenul krásu a harmóniu tela, ktoré Boh dal žene, ale aj bolestivé rany zasadzované niekedy brutálnym násilím. Konštatoval, že ženské telo ako symbol života je, žiaľ, nezriedka napádané a znetvorované tými, ktorí by mali byť strážcami a spoločníkmi v živote. Štvrtá téma: „Ženy a náboženstvo: útek, alebo hľadanie účasti na živote Cirkvi?“ Tu je podľa slov pápeža naliehavo potrebné ponúknuť ženám priestor v Cirkvi a prijať ich, s ohľadom na špecifickú a meniacu sa kultúrnu a sociálnu citlivosť. Žiaduca je rozsiahlejšia ženská prítomnosť v komunitách, aby bolo vidieť viac žien zapojených do pastoračných zodpovedností, do sprevádzania osôb, rodín a skupín, ako aj do teologickej reflexie. Popri nezastupiteľnej úlohe ženy v rodine tak pápež František zároveň povzbudil k podporovaniu účinnej prítomnosti žien vo verejnej sfére, vo svete práce a na miestach, kde sa prijímajú dôležité rozhodnutia. Má pri tom ísť o harmonizovanie verejného pôsobenia ženy-matky s preferenčnou prítomnosťou v rodine.

www.radiovaticana.sk

foto: www.womenwhorise.org

ZO ZAHRANIČIA**Tarabellova správa**

Výbor Európskeho parlamentu pre práva žien a rodovú rovnosť 20. januára schválil návrh správy belgického poslanca Marca Tarabellu o rovnosti žien a mužov v Európskej únii v roku 2013. Text správy označuje sexuálne a reprodukčné práva za základné ľudské práva a presadzuje ľahký prístup k umelému ukončeniu tehotenstva. „Oblasť zdravotnej starostlivosti patrí do právomoci členských štátov,“ uviedla europoslankyňa Anna Záborská, členka výboru. Jej pozmeňovacie návrhy s vypustením najzmyselnejších častí neboli však prijaté. V záverečnom hlasovaní výbor správu schválil v pomere hlasov 24:9. Minuloročnú správu Estrela, ktorá mala ten istý zámer ako Tarabella, nakoniec Európsky parlament neschválil. Namiesto toho prijal uznesenie, podľa ktorého tieto otázky patria do výlučnej kompetencie členských štátov. Správa sa po prijatí stáva uznesením, ktoré nie je právne záväzné, teda členské krajiny EÚ ju nemusia implementovať do národnej legislatívy. Slovenský europoslanec Branislav Škripek vysvetlil, že „prijaté uznesenie má len odporúčajúci charakter, ale legislatívne procesy v členských krajinách sa môžu na ne odvolávať“. Škripek podal k predkladanej správe 5 pozmeňovacích návrhov, pričom zdôraznil zachovanie princípu subsidiarity, aby EÚ nezasahovala do právomocí a práv členských krajín tam, kde jej to neprináleží. Správa podľa Škripeka uľahčuje prístup k antikoncepcii a k potratu,

prícom je potierané najzákladnejšie ľudské právo – právo dieťaťa na život. Petíciu proti Tarabellovej správe zorganizovala prostredníctvom svojej webovej stránky iniciatíva Citizengo. Podpisalo ju už tisíce občanov. K protestom vyzvalo aj nemecké združenie Kresťania v alternatíve za Nemecko. Združenie uvádza, že zabíjanie detí v tele matky je v niektorých členských štátoch trestné, v iných za určitých podmienok beztrestné, ale v nijakom prípade to nie je ľudské právo. V Nemecku sú potraty protiprávne, zostávajú však v prvých 3 mesiacoch tehotenstva po potvrdenom poradenstve beztrestné. Združenie pripomína, že aj nenarodené dieťa má podľa nemeckého ústavného súdu právo na život. Tarabellovu správu 10. marca schválil aj Európsky parlament, napriek tomu, že umelé ukončenie tehotenstva patrí do pôsobnosti členských štátov.

-MR-

Kultúrny lobing pedofílie

Asociácia Meter od roku 1986 mapuje šírenie pedofílie a detskej pornografie najmä na internete. Jej tohtoročná výročná správa potvrdzuje, že sexuálne zneužívanie detí, najmä novorodencov, narastá. O sexuálnom zneužívaní detí sa vyjadril pre Vatikánsky rozhlas zakladateľ asociácie sicílsky kňaz Fortunato Di Noto. „Zneužívanie detí je globálny a dramatický jav. Potvrdzujú to údaje, ktoré zhromažďujeme a odovzdávame talianskej a medzinárodnej polícii.

ZO ZAHRANIČIA

Zaznamenávame obrovský nárast zneužívania novorodencov a s ním spojených nevysloviteľných krutostí. Hrôzu naháňajú pedopornografické materiály, v ktorých je nafotených 300, 400 až 500 detí naraz, čo znamená, že za sexuálnym zneužívaním stojí dobre fungujúca organizácia. Na začiatku tohto roka asociácia Meter upozornila na fotografie niekoľkých novorodencov, kruto znásilňovaných dospelými. „Produkt“ si za niekoľko hodín zakúpilo viac než dvadsaťtisíc ľudí, ochotných platiť 500 eur za fotografiu. To znamená, že trh funguje a dožaduje sa stále nových, vylepšených výrobkov, skrátka „čerstvého mäsa“. Tento jav so sebou nesie existenciu ekonomických lobingov, ale nezabúdajme tiež na kultúrny lobing, ktorý z pedofílie zamýšľa urobiť čosi úplne prirodzené a bežné. Taliansky kňaz so smútkom dodáva, že „to všetko sa deje za ohromujúceho mlčania a všeobecnej ľahostajnosti ľudí“.

www.tkkbs.sk

Asistovaná samovražda

Najvyšší kanadský súd uznal právo na asistovanú samovraždu pre pacientov trpiacich nevyliciteľnými ochoreniami. Rozhodnutie o ukončení života musí podľa súdneho rozhodnutia vykonať úplne dobrovoľne a vedome pacient a musí byť lekársky dokázané, že ochorenie nie je možné vyliečiť, ani zlepšiť stav pacienta. Súd v rovnakej veci rozhodol aj o možnosti lekárov odmietnuť vykonanie eutanázie, vyjadril sa, že

nie je povinnosťou žiadneho lekára asistovať pri samovražde pacienta. Podpora asistovanej samovraždy sa v poslednej dobe mierne zvyšovala aj u verejnosti, podľa prieskumu vykonaného minulý rok bolo za túto možnosť až 84 percent opýtaných, pričom ako hlavný dôvod uvádzali zlé skúsenosti ich blízkych s poskytovanou paliatívnou starostlivosťou. Asistovanej samovraždy nie je príliš naklonená federálna vláda pod vedením premiéra Stephena Harpera. Minister spravodlivosti Peter MacKay sa vyjadril, že rešpektuje výrok súdu, no zároveň treba dohliadať, aby sa brali do úvahy všetky skutočnosti a okolnosti a k problému sa pristupovalo citlivo.

www.hli.org.pl, 9.2.2015

Zdravie žien

Podľa výskumu publikovaného v renomovanom periodiku British Medical Journal je zdravie žien lepšie v regiónoch, kde sú interrupcie zákonom obmedzené. Výskum bol uskutočnený v 32 mexických štátoch počas predošlých desiatich rokov. Stredná materská úmrtnosť dosahuje v štátoch s legislatívou ohraničujúcou možnosti vykonania potratu menej než 23 percent a miera žien trpiacich na komplikácie po potrate je o 47 percent nižšia ako v štátoch s liberálnou legislatívou. Podobné štúdie boli realizované už v minulosti v Spojených štátoch amerických v 18 štátoch, ako aj v Čile, a ich výsledky hovoria rovnako v prospech regiónov s obmedzenou možnosťou potratu.

www.mercatornet.com, 2.3.2015

OZNAMY

Víkend pre bezdetné manželské páry

V dňoch 1. - 3. mája 2015 sa v Penzióne Zornička na Donovaloch uskutoční Víkend pre bezdetných manželov, organizovaný v spolupráci s Diecéznym pastoračným centrom pre rodinu Banskobystrickej diecézy. Tento víkend ponúka manželom priestor na stretnutie, modlitbu, prednášky na témy týkajúce sa manželskej (ne) plodnosti, ale i duchovné sprevádzanie. Témy: Boží plán s človekom, Boží plán s manželstvom; Riešenie problémov s mužskou a ženskou plodnosťou; Poslanie bezdetného manželstva; Katechézy Jána Pavla II. o ľudskej láske; Ako ísť ďaleko s medicínou? Hostia: MUDr. Ludmila Láznicková, MUDr. Martin Šmehil, MUDr. Ivan Wallenfels, Ing. Ľudmila Dydnánská, ThLic. Ján Viglaš, ThLic. Marek Iskra.

Bližšie informácie:

<http://rodinabb.sk/bezdetni-manzelia>

Kontakt: katka@rodinabb.sk

Víkend pre bezdetné manželské páry II.

V dňoch 8.-10. mája 2015 sa v Penzióne Zornička na Donovaloch uskutoční Víkend pre bezdetných manželov, organizovaný v spolupráci s Diecéznym pastoračným centrom pre rodinu Banskobystrickej diecézy. Pozývame naň páry, ktoré sú zosobášené už niekoľko rokov a nemajú dieťa, najmä manželov z predchádzajúcich víkendov na Donovaloch. Je to zároveň príležitosť stretnúť sa s manželmi v podobnej životnej situácii. V programe sú stretnutia v skupinách, prednášky, rozhovory s kňazmi a odborníkmi. Témy: Ako ďaleko ísť s medicínou?; Koho požiadať o adekvátnu diagnostiku?; Vzájomná úcta a rešpekt pri prijímaní našej situácie; Ako stravou vplyvame na svoje reprodukčné zdravie? Hostia: Bc. Alžbeta Dulová, ThLic. Marek Iskra, ThLic. Ján Viglaš.

Bližšie informácie:

<http://rodinabb.sk/bezdetni-manzelia>

Kontakt: katka@rodinabb.sk

Čakáš nečakané dieťa?
Trpíš popotratovým syndrómom?

0911 350 200 (Telekom)
 0917 350 200 (Orange)
poradna@alexisporadna.sk
www.alexisporadna.sk

Pomoc poskytujeme s úctou, rešpektom,
 diskrétno, zadarmo a so zázemím odborníkov.

poradňa pre ženy a dievčatá

Ponúkame Vám informačné a vzdelávacie materiály Fóra života. Môžete si ich objednať na e-mailovej adrese kancelaria@forumzivota.sk alebo telefonicky.

